

NOTA
SINT-JOB-IN-’T GOOR
CAMPUS SINT-RAFAËL – FASE 1

ADEDE Archeologisch Rapport 434 – Jaargang 2019

SEBASTIEN VAN WETTER

DAVID JANSSENS

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 434 – JAARGANG 2019

NOTA
SINT-JOB-IN-’T GOOR
Campus Sint-Rafaël – Fase 1

Verslag van resultaten: proefsleuvenonderzoek

SEBASTIEN VAN WETTER
DAVID JANSSENS

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave ..... - 3 -
1 Administratieve fiche ..... - 4 -
2 Bureauonderzoek ..... - 8 -
2.1 Archeologische voorkennis ..... - 8 -
2.2 Aanleiding van het onderzoek ..... - 8 -
2.3 Doel van het onderzoek ..... - 8 -
2.4 Resultaten bureauonderzoek ..... - 9 -
2.5 Huidige situatie projectgebied Fase 1 ..... - 11 -
2.6 Beschrijving geplande werken ..... - 11 -
2.7 Randvoorwaarden ..... - 11 -
3 Prospectie met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven ..... - 15 -
3.1 Methodiek ..... - 15 -
3.1.1 Doel van het onderzoek ..... - 15 -
3.1.2 Planning van de proefsleuven en kijkvensters ..... - 15 -
3.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal ..... - 16 -
3.1.4 Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen ..... - 16 -
3.2 Assessment Proefsleuvenonderzoek ..... - 21 -
3.2.1 Assessment sporen en lagen ..... - 21 -
3.2.2 Assessment vondsten ..... - 30 -
3.2.3 Assessment stalen ..... - 30 -
3.2.4 Conservatie assessment ..... - 30 -
4 Besluit ..... - 31 -
4.1 Beantwoorden onderzoeksvragen ..... - 31 -
4.2 Besluit gespecialiseerd publiek ..... - 34 -
4.3 Besluit breed publiek ..... - 34 -
5 Bibliografie ..... - 36 -
6 Sporenlijst ..... - 38 -
7 Fotolijst ..... - 39 -
8 Lijst van figuren ..... - 41 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2019E343
Site	Campus Sint-Rafaël
Projectsigle ADEDE	SIN-CAM
Ligging	Kerklei 44, 2960 Brecht.
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 164941.268 Y: 220331.456 Punt 2 (ZW): X: 164921.425 Y: 220150.481
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Brecht 5e Afd., Sint-Job-in-'t Goor, 11042b Zie plannummer 2
Soort onderzoek	Prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven
Aard van de vervolgwerken	nieuwbouw OC Clara Fey
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 201700184 Alexander Cattrysse 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Van Wetter S., Janssens D., 2019, nota Campus Sint-Rafaël te Sint-Job-in-'t Goor (Antwerpen), ADEDE Archeologisch Rapport 257, Gent.
Grootte projectgebied	15305 m²
Periode uitvoering	Juni 2019
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Proefsleuvenonderzoek, nota

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

SINT-JOB-IN'T-GOOR CAMPUS SINT RAFAËL FASE 1	
Projectgebied op Topografische Kaart van België	
2019E344	CRS: Lambert 72
05/06/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende

Projectgebied

0 30 60 90 m

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

SINT-JOB-IN'T-GOOR CAMPUS SINT RAFAËL FASE 1	
Projectgebied op recente orthofoto	
2019E344	CRS: Lambert 72
05/06/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende

Projectgebied

0 30 60 90 m

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

SINT-JOB-IN'T-GOOR CAMPUS SINT RAFAËL FASE 1	
Projectgebied op GRB-kadasterkaart	
2019E344	CRS: Lambert 72
05/06/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende

Projectgebied

0 30 60 90 m

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het onderzoeksgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). De CAI vermeld in de omgeving van het onderzoeksgebied een aantal locaties waar reeds archeologisch onderzoek werd uitgevoerd. Deze locaties worden verder toegelicht in §3.4 Archeologische situering van het onderzoeksgebied. In 2017 werd door ADEDE bvba een archeologienota opgesteld voor het projectgebied met het advies de terreinen bijkomend te waarderen door middel van een proefsleuvenonderzoek[1].

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologienota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.
In deze archeologienota worden de volgende vragen behandeld:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)
- Is binnen de contouren van het projectgebied een bodemverstoring aanwezig? Wo ja, in welke graad en tot welke diepte?
- Zijn er zones aanwezig die interessant konden zijn voor de prehistorische mens?

[1] *Verleysen, A., 2017*

- Is er een archeologisch niveau aanwezig, en op welke diepte bevindt zich dit?
- Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?
- Welke wijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het landschappelijk bodemonderzoek?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, wat is de aard en de bewaringstoestand van deze sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie of andere antropogene activiteiten?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzetting,…) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja:
    - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
    - Wat is de omvang?
    - Komen er versnijdingen voor?
    - Wat is het, geschatte; aantal individuen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,…)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte, en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Welke vraagstellingen zijn er voor vervolgonderzoek relevant?

2.4 Resultaten bureauonderzoek

De tijdens het bureauonderzoek geraadpleegde bronnen wijzen in de richting van een algemene archeologische verwachting. Historische kaarten tonen aan dat het projectgebied nooit bebouwd is geweest en in gebruik was als weideland of landbouwgrond. Dit laat mogelijks een goede bewaring naar grondsporen vermoeden. De CAI-meldingen wijzen voornamelijk in de richting van Late Bronstijd

en late middeleeuwen/Nieuwe Tijd. Men dient echter de connotatie te maken dat voor de Late Bronstijd meldingen het voornamelijk om lucht fotografische indicatoren gaat op ca. 2km afstand van het projectgebied. Op basis van de aardkundige gegevens blijkt dat het plangebied gelegen is op dekzand waarbij het zich geomorfologisch situeert in een overgangsgebied van een lager naar hoger gelegen deel. Verder ligt ten oosten van het plangebied de Heidebeek, wier datering onbekend is. Het bodemkundig onderzoek toonde aan dat de bodem niet verstoord is en mogelijke archeologische sporen niet geroerd zijn.

Op basis van het bestudeerde bronnenmateriaal kon niet worden aangetoond dat er zich geen archeologische resten bevinden in het projectgebied. De historische en cartografische bronnen tonen aan dat voor het projectgebied een algemene archeologische verwachting geldt, maar gezien het onverstoorde karakter van het projectgebied er wel een potentieel is op kenniswinst. Daarenboven laten de vorm van het plangebied en het grote oppervlak, ca. 15000 m2 , een interpretatie van mogelijke archeologische sporen in een ruimere context toe. Het niveau waarop de potentiële archeologische resten zich bevinden kon aan de hand van het bureauonderzoek niet achterhaald worden. Het uitgevoerd bodemkundig onderzoek dat uitgevoerd werd in 2013 toonde wel aan dat de bodemopbouw niet verstoord is en men bijgevolg een goede bewaring van grondsporen kan verwachten. De goede bewaring van de grondsporen wordt onder andere bijgestaan door het feit dat het projectgebied sinds begin 18e eeuw niet bebouwd is geweest en in gebruik was als akker en/of veld. Verder zijn de geplande ingrepen van een dermate ingrijpende aard dat er mag worden uitgegaan van een maximale verstoring van het bodemarchief. Er is nog niet veel onderzoek gedaan in de gemeente, waardoor er nog geen specifieke archeologische verwachting kan worden naar voor geschoven. Op basis van de ligging en de aardkundige gegevens kon uit het bureauonderzoek geconcludeerd worden dat het plangebied interessant is voor archeologie. Dit alles leidde ADEDE bvba ertoe te adviseren dat verder onderzoek noodzakelijk is. Na een grondige afweging van alle door de Code van Goede Praktijk voorgestelde onderzoeksmethodes lijkt een proefsleuvenonderzoek, in dit geval de meest aangewezen strategie om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied zo efficiënt en adequaat mogelijk in te schatten. Deze onderzoekstechniek biedt voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

2.5 Huidige situatie projectgebied Fase 1

Het projectgebied bevindt zich aan de westelijke zijde van het in de oorspronkelijke archeologienota afgebakende onderzoeksgebied. Binnen deze locatie waren bomen aanwezig die voorafgaand gerooid werden tot op het maaiveld. De noordwestelijke hoek werd ingenomen door de conciërgewoning en een bijgebouw waarin enkele klassen gevestigd zijn. Deze werden gesloopt tot op het maaiveld.

2.6 Beschrijving geplande werken

Binnen deze fase worden het hoofdgebouw met een grondoppervlakte van ca. 2700m² opgericht met bijhorende thematuin van ca. 225m². Bijhorend worden bij elk gebouw een septische en regenwaterput aangelegd, het hoofdgebouw krijg twee septische en regenwaterputten. De aanzet voor de fundering bestaat uit een vloerplaat van 40cm, gevolgd door 90cm vrije hoogte voor de kruipruimte en vervolgens 60cm funderingszool. Er wordt een kruipruimte voorzien onder de volledige footprint van het gebouw. Nutsleidingen bevinden zich onder de vloerplaat en zorgen bijgevolg voor een diepere verstoring. Daarenboven wordt een conciërgewoning gebouwd, twee fietsenstallingen en wordt een hoogspanningscabine en laagspanningscabine, elk 16m², geplaatst. Rondom de bebouwing wordt verharding in klinkers aangelegd en tussen de gebouwen worden verharde verbindingspaden aangelegd.
De gebouwen in de noordwesthoek van het onderzoeksgebied blijven behouden.

2.7 Randvoorwaarden

Deze nota heeft betrekking op de eerste fase van de werkzaamheden. De uitkomst van dit archeologisch onderzoek ontslaat de opdrachtgever niet tot het uitvoeren van de tweede fase volgend op de sloopwerken van het bestaande scholencomplex.

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

SINT-JOB-IN'T GOOR - CAMPUS SINT-RAFAËL

Plannr. 5
Inplanting bestaande toestand

2017K62 07/11/2017

© AGIV

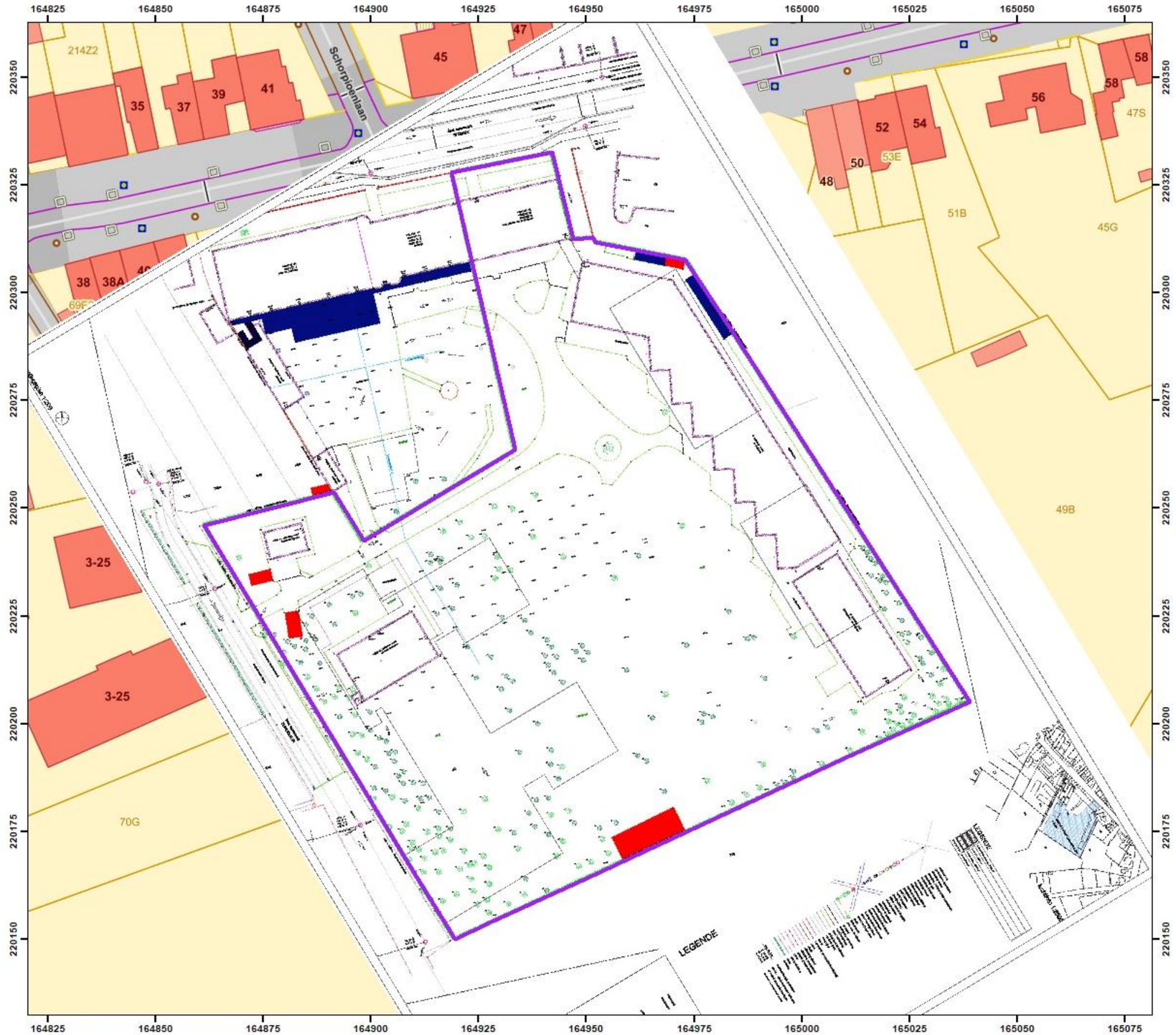
Legende

Projectgebied

N

0 60

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

SINT-JOB-IN'T GOOR - CAMPUS SINT-RAFAËL

Plannr. 6
Inplanting geplande toestand

2017K62 07/11/2017

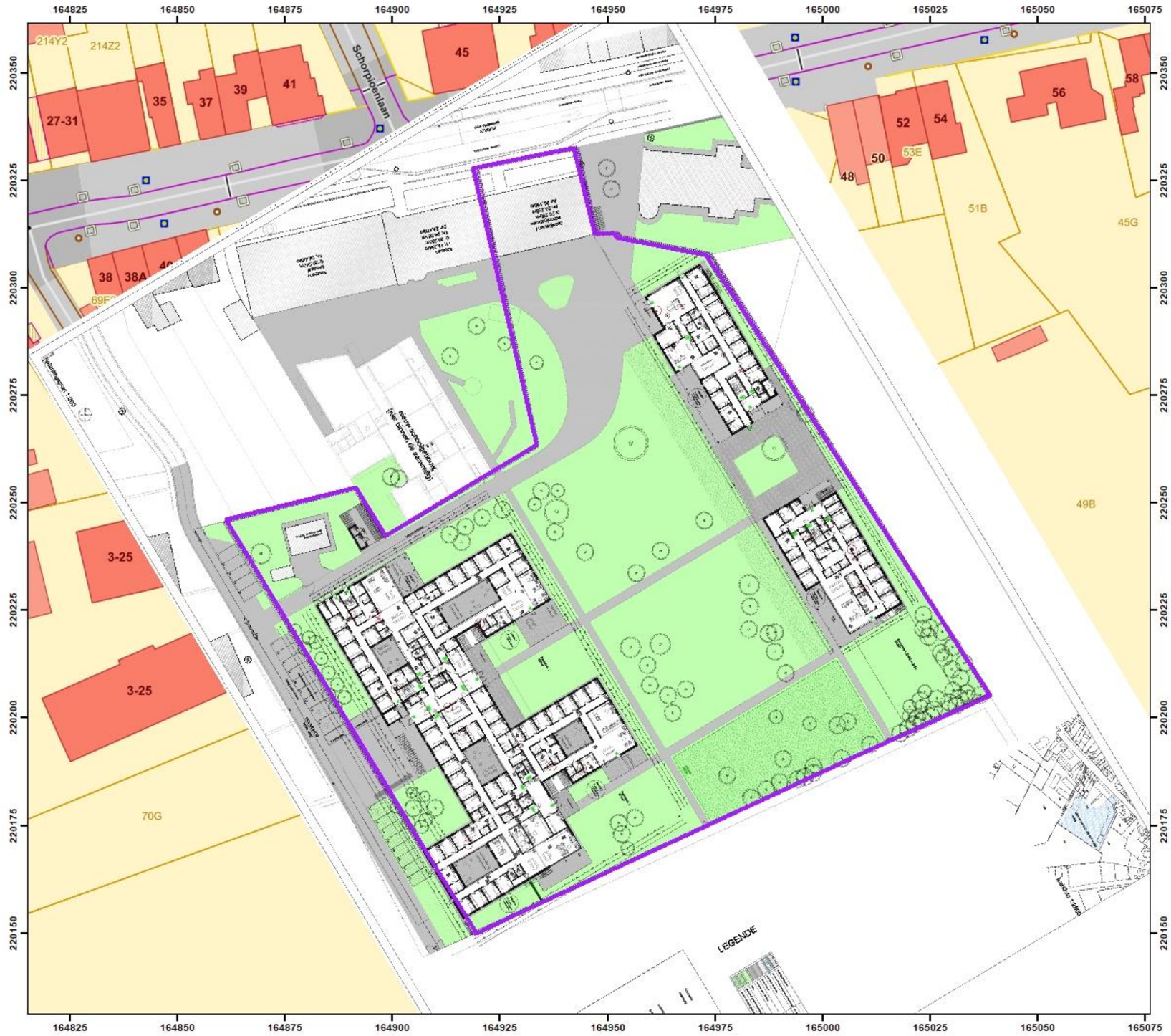
© AGIV

Legende

Projectgebied

N

0 60
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

SINT-JOB-IN'T-GOOR CAMPUS SINT RAFAËL FASE 1	
Uitgevoerd sleuvenplan t.o.v. fasering	
2019E344	CRS: Lambert 72
05/06/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende

Projectgebied

Fasering

Fase 1

Fase 2

0 20 40 60 m

3 Prospectie met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven

3.1 Methodiek

3.1.1 Doel van het onderzoek

De prospectie met ingreep in de bodem had tot doel het vaststellen, evalueren, en waarderen van mogelijke archeologische resten die op de locatie aanwezig zijn, dit in het kader van de opmaak van de archeologienota voor het volledige onderzoeksgebied.
In dit hoofdstuk wordt eerst de toegepaste methodologie geschetst (werkwijze, planning, aanpak, strategie van het veldwerk).

3.1.2 Planning van de proefsleuven en kijkvensters

Volgens de Code van Goede Praktijk (CGP), "*§5.3 Bepalen van de onderzoeksstrategie"* dienden vier criteria in overweging genomen te worden voor het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie: Mogelijk, nuttig, schadelijk en noodzakelijk. Er werd gekozen voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven.
Voorafgaand aan deze prospectie met ingreep in de bodem werd nog een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Dit booronderzoek heeft tot *"doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door gerichte staalname."* (CGP). Aan de hand van dit booronderzoek kon worden vastgesteld waar een bewaarde archeologisch relevante laag kon worden verwacht binnen het projectgebied (zie hoofdstuk 4 van dit rapport). Gebaseerd op dit booronderzoek werd eveneens afgezien van verkennende of waarderende boringen. Hoewel dit type booronderzoek waardevol kan zijn voor het lokaliseren van prehistorische sites, zijn deze methoden minder waardevol binnen de context van een meerperiode site met grondsporen. Zo kan slechts weinig informatie worden verzameld voor perioden na de steentijden en kunnen er geen bodemsporen worden gedetecteerd. Informatie omtrent de bodemopbouw werd reeds afgeleid van uit het landschappelijk booronderzoek. Bovendien werd door de aardkundige geen bewaarde bodem vastgesteld binnen het projectgebied.

Bijgevolg werd gekozen voor proefsleuven en/of -putten. Hierdoor kon een inzicht verkregen worden in de diepte van het archeologische niveau, de bewaring ervan, maar ook de aard en staat van de eventueel aanwezige archeologische resten in het projectgebied en de verstoringsgraad van de bodem. Gezien dit type onderzoek mogelijk, nuttig, en weinig schadelijk is, diende rekening gehouden

te worden met het efficiënt inzetten van middelen om een antwoord op de onderzoeksvragen te bekomen. Bijgevolg werd dit vooronderzoek met ingreep in de bodem door ADEDE geadviseerd

3.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

Het archeologisch veldwerk werd uitgevoerd op maandag 3 juni 2019. De bodem werd na aanleg van de proefsleuven opgeschaafd ten einde een leesbaar archeologisch vlak te creëren. Daarna werden de sleuven gedocumenteerd (gefotografeerd en digitaal ingetekend). Voor het graaf- en opvulwerk werd gebruik gemaakt van een 21-tons rupskraan met een tandeloze graafbak van 2m breed.

Het veldwerk werd uitgevoerd door Sebastien Van Wetter (veldwerkleider, Adede bvba), bijgestaan door David Janssens (archeoloog) en Katrien Van den Berghe (Archeologe, ADEDE Bvba). De verwerking van de resultaten, de determinatie van de roerende archeologische objecten en de opmaak van het assessmentverslag werd uitgevoerd door Sebastien Van Wetter en David Janssens.

De registratie van sporen gebeurde conform de CGP §8.6.1. Het vlak en alle sporen zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. Het digitaal inmeten geschiedde door een GNSS van het type Septentrio AsterX-U, en het topografisch programma Carlson SurvPC. Alle werkputten zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten. Een spoor werd gecoupeerd, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven.

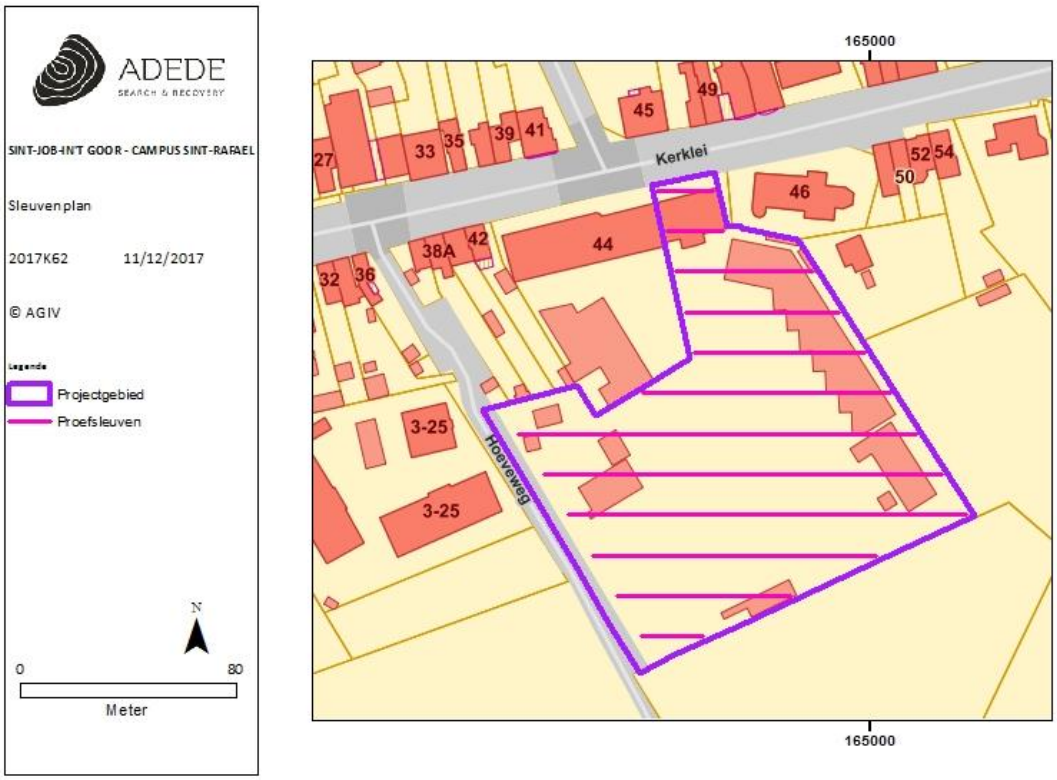
Er werden in totaal **6** sleuven en **2** kijkvenster aangelegd. Hierdoor werd 864m² of 12,23% van het onverstoorde projectgebied fase 1 onderzocht.

3.1.4 Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen

De geplande werkzaamheden binnen het terrein gebeuren gefaseerd omwille van het in gebruik blijven van het scholencomplex Buitengewoon Basis Onderwijs Sint-Rafaël. Deze dient in gebruik te blijven tot het laatste moment, voor het slopen van dit complex. Hierdoor werd besloten het onderzoek gefaseerd te laten verlopen waarbij enkel het oostelijke deel onderzocht werd dmv. Een proefsleuvenonderzoek. Deze gefaseerde uitvoering impliceert geenszins dat fase 2 vrijgegeven wordt van verder archeologisch vooronderzoek. Dit dient eveneens uitgevoerd te worden en een weerslag te vinden in een nota met bijhorend programma van maatregelen.
Binnen de oorspronkelijke archeologienota werden de sleuven continu aangelegd met een tussenafstand van 15m. De situatie op het terrein was echter anders. In de geplande ontwikkeling

bleven enkele bomen behouden. Hier werd rekening gehouden met de kroonprojectie en de sleuven onderbroken ter hoogte van deze bomen.

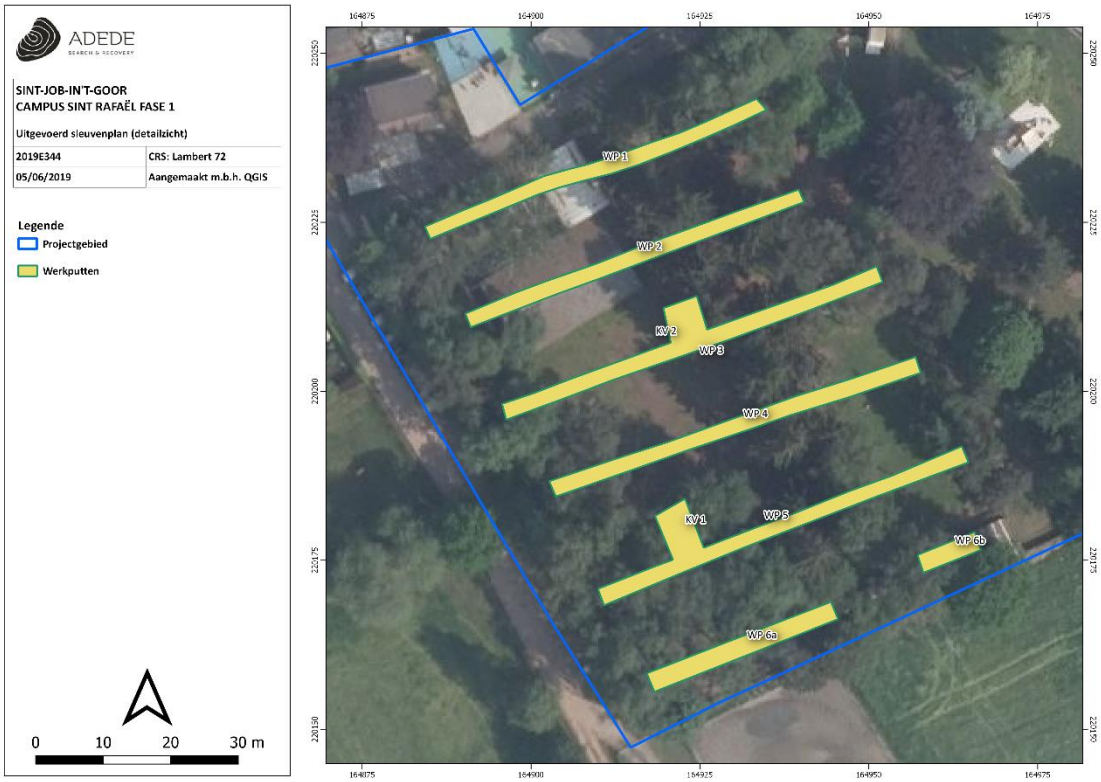
De gebouwen in de noordwestelijke uithoek van het onderzoeksgebied blijven behouden waardoor dat gedeelte va het onderzoeksgebied niet meegenomen werd in het proefsleuvenonderzoek.

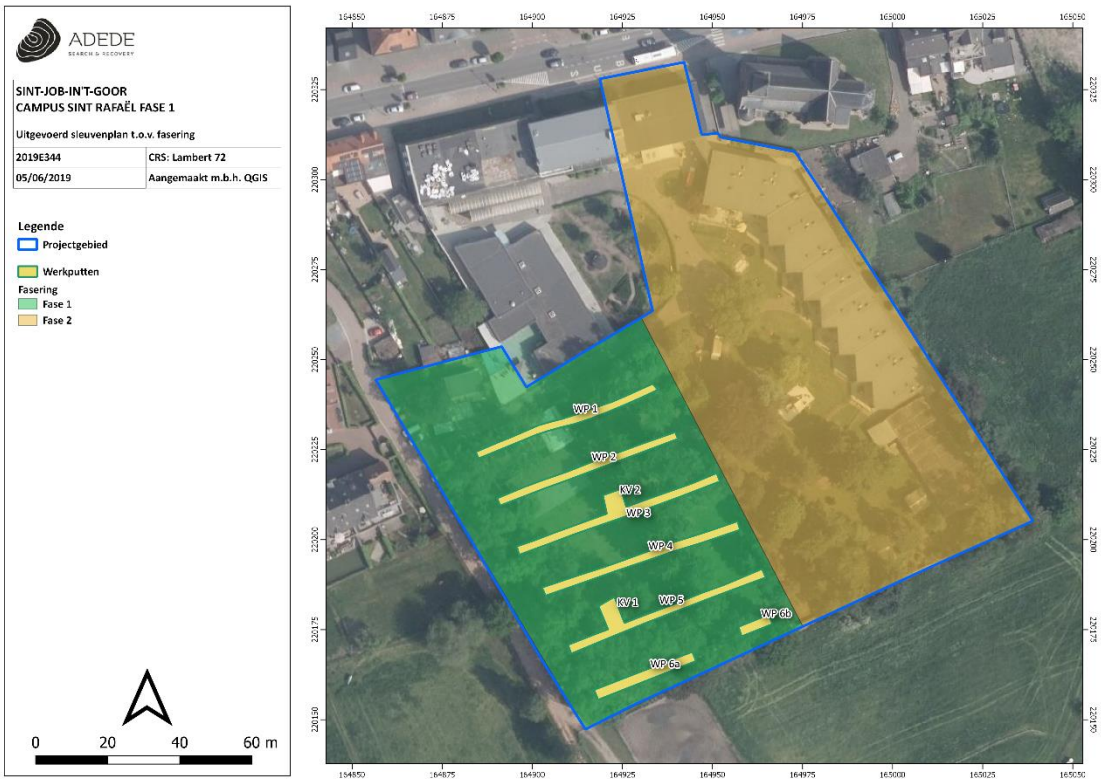
Figuur 1. Oorspronkelijk geplande proefsleuven.

Figuur 2. Uitgevoerd proefsleuvenplan.

Figuur 3. Uitgevoerd proefsleuvenplan detail

Figuur 4. Uitgevoerd proefsleuvenplan t.o.v. fasering

Figuur 5. Selectie sleuven en kijkvensters

3.2 Assessment Proefsleuvenonderzoek

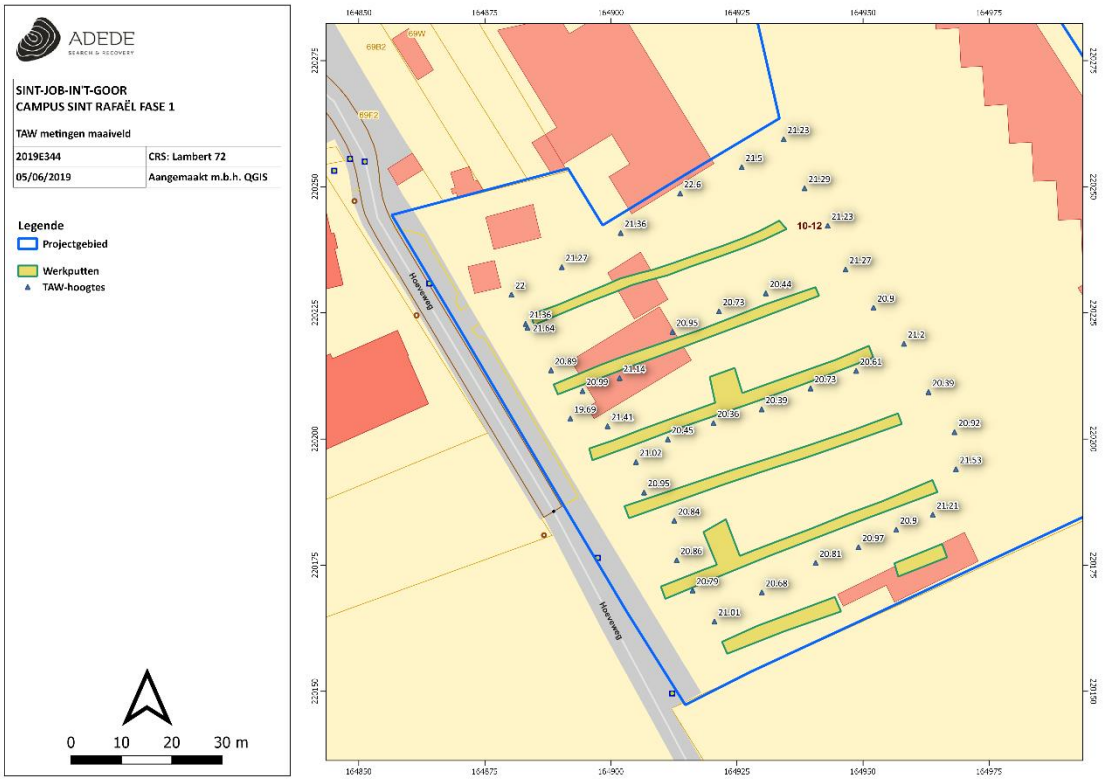
3.2.1 Assessment sporen en lagen

3.2.1.1 Situatie van het onderzoeksgebied

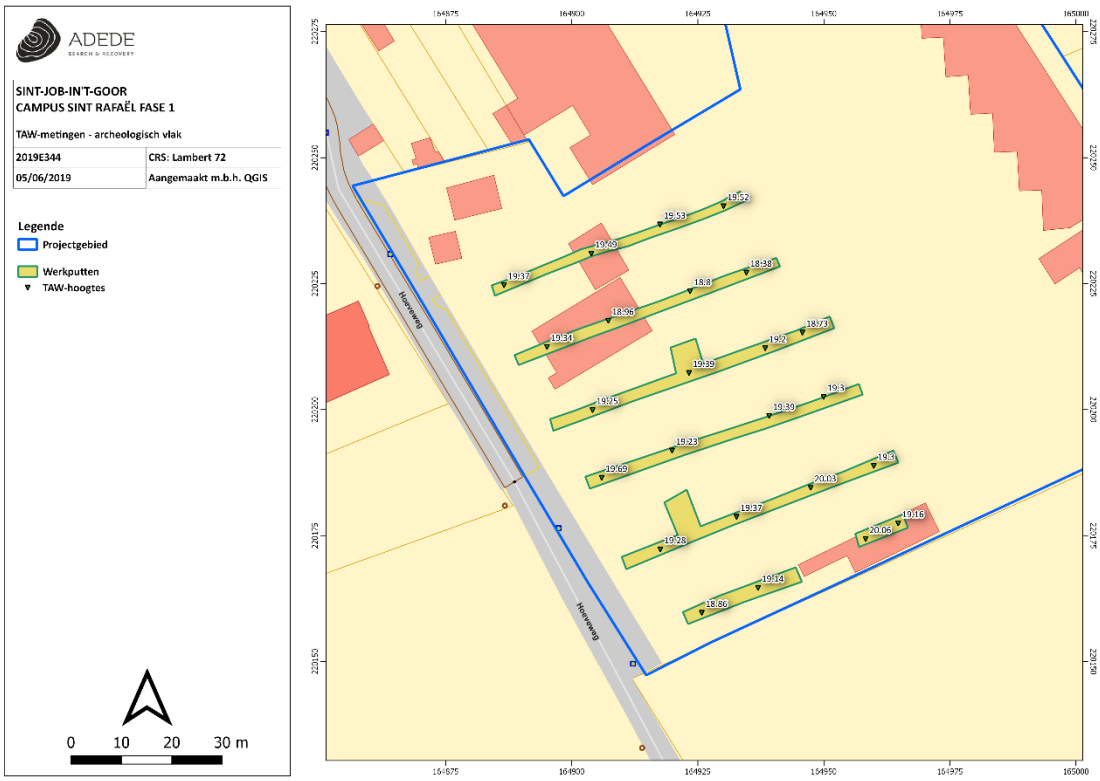
Het terrein was goed toegankelijk, droog en vrij van noemenswaardige obstakels die het archeologisch onderzoek belemmerden.

Qua reliëf is het onderzoeksterrein nagenoeg vlak. De uitgevoerde TAW-metingen schommelen er rond 21m TAW. De diepte van het archeologisch vlak loopt grotendeels gelijk met het hoogteverloop op het terrein en schommelt rond 19m TAW.

Ook in de sleuven zelf was de bodem eerder droog en werd er bijgevolg geen hinder ondervonden van bijvoorbeeld insijpelend grondwater.

Figuur 6. TAW hoogtes maaiveld.

Figuur 7. TAW hoogtes archeologisch vlak.

3.2.1.2 Bodemopbouw

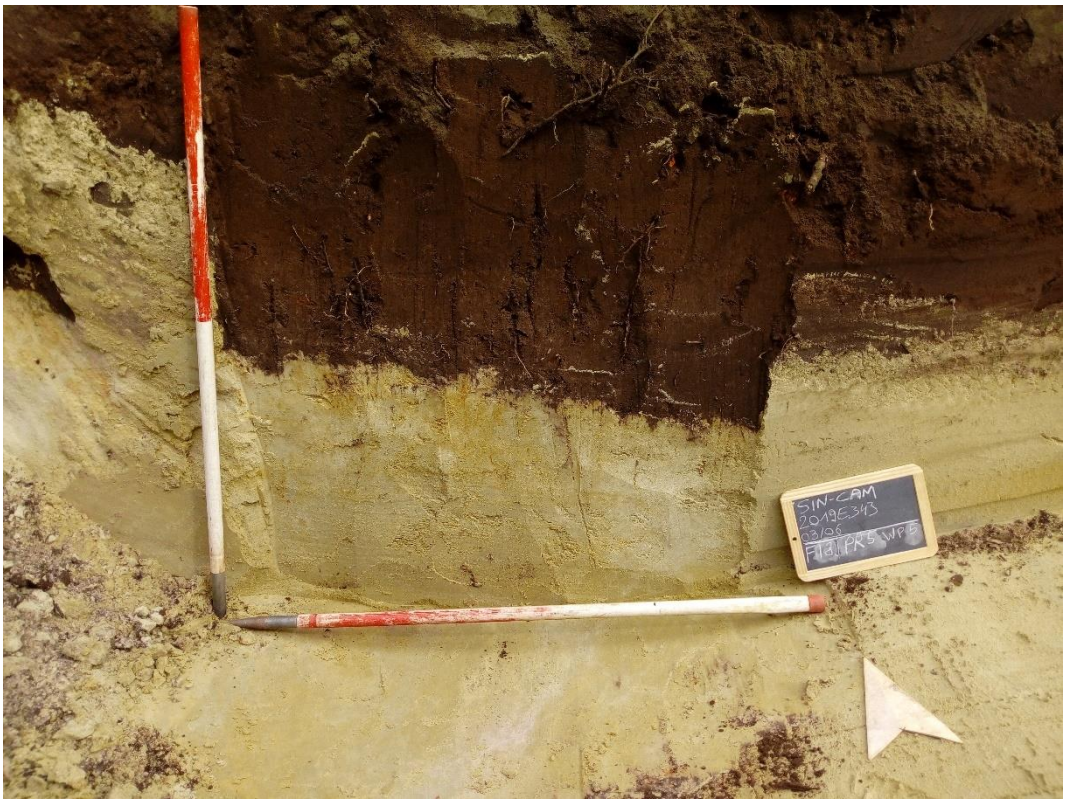
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 7 bodemprofielen aangelegd en geregistreerd, minstens één in elke sleuf, volgens en geschrankt patroon. De profielen werden aangelegd om de uitvoerend archeoloog een inzicht te verschaffen in de lokale bodemopbouw, om vervolgens op basis hiervan de diepte van het relevante archeologische vlak te bepalen. Waar de bodem niet verstoord was, wordt de bodemopbouw op het eerste zicht gekenmerkt door een Ap-C bodem. De Ap-horizont is schommelt qua dikte over heel het terrein tussen ruwweg 80cm en 100cm Voortschrijdend inzicht in de bodem wees erop dat de bodem toch mogelijk meer verstoord was dan aanvankelijk gedacht. De erg scherpe aflijning tussen Ap en C is een eerste indicatie. Daarnaast werd meermaals doorheen de sleuven donkere vlekken vastgesteld die kenmerkend zijn voor een aanrijkingshorizont in een zandbodem. Op één locatie werd in het vlak een bewaarde podzol aangetroffen, waarop werd beslist hierop een extra profiel aan te leggen (PR 7).

Al deze vaststellingen samen laten toe te vermoeden dat de natuurlijke bodemopbouw over grote delen van het terrein vernield/verstoord is tot ongeveer net onder de B-horizont. Aangezien nog

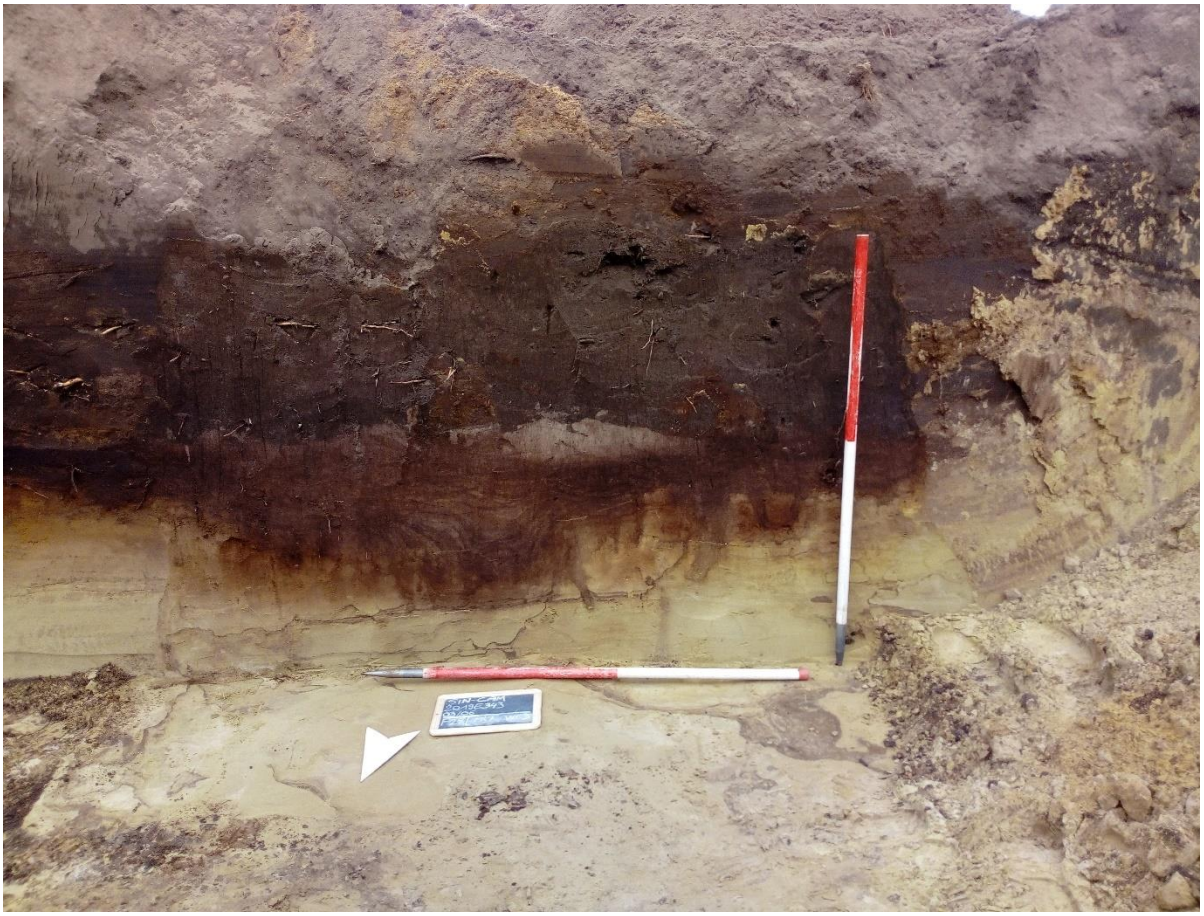
grondsporen te herkennen waren in het moedermateriaal (zowel biologisch als antropogeen) zal de C-horizont mogelijk enkel aan de top verstoord zijn geraakt.

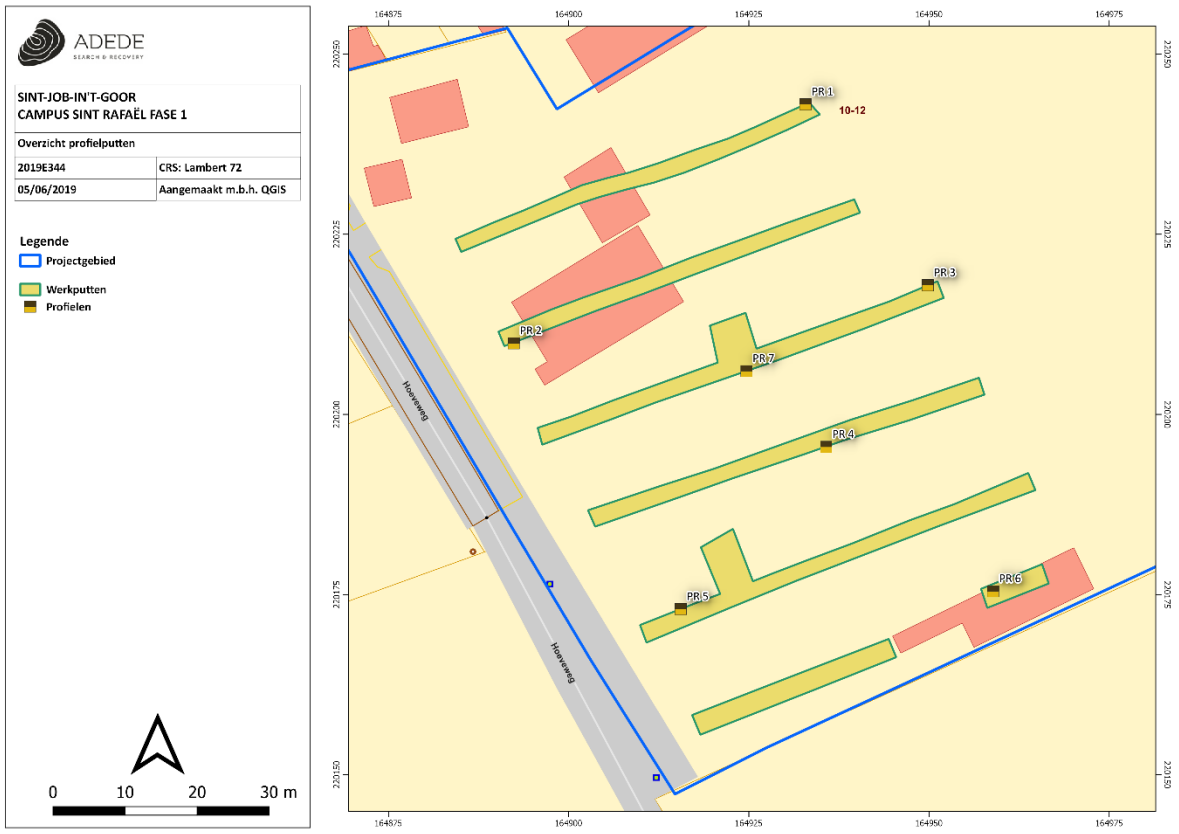
Figuur 8. Bodemprofiel 1 in Werkput 1.

Figuur 9. Bodemprofiel 5 in Werkput 5.

Figuur 10. Bodemprofiel 7 in Werkput 4.

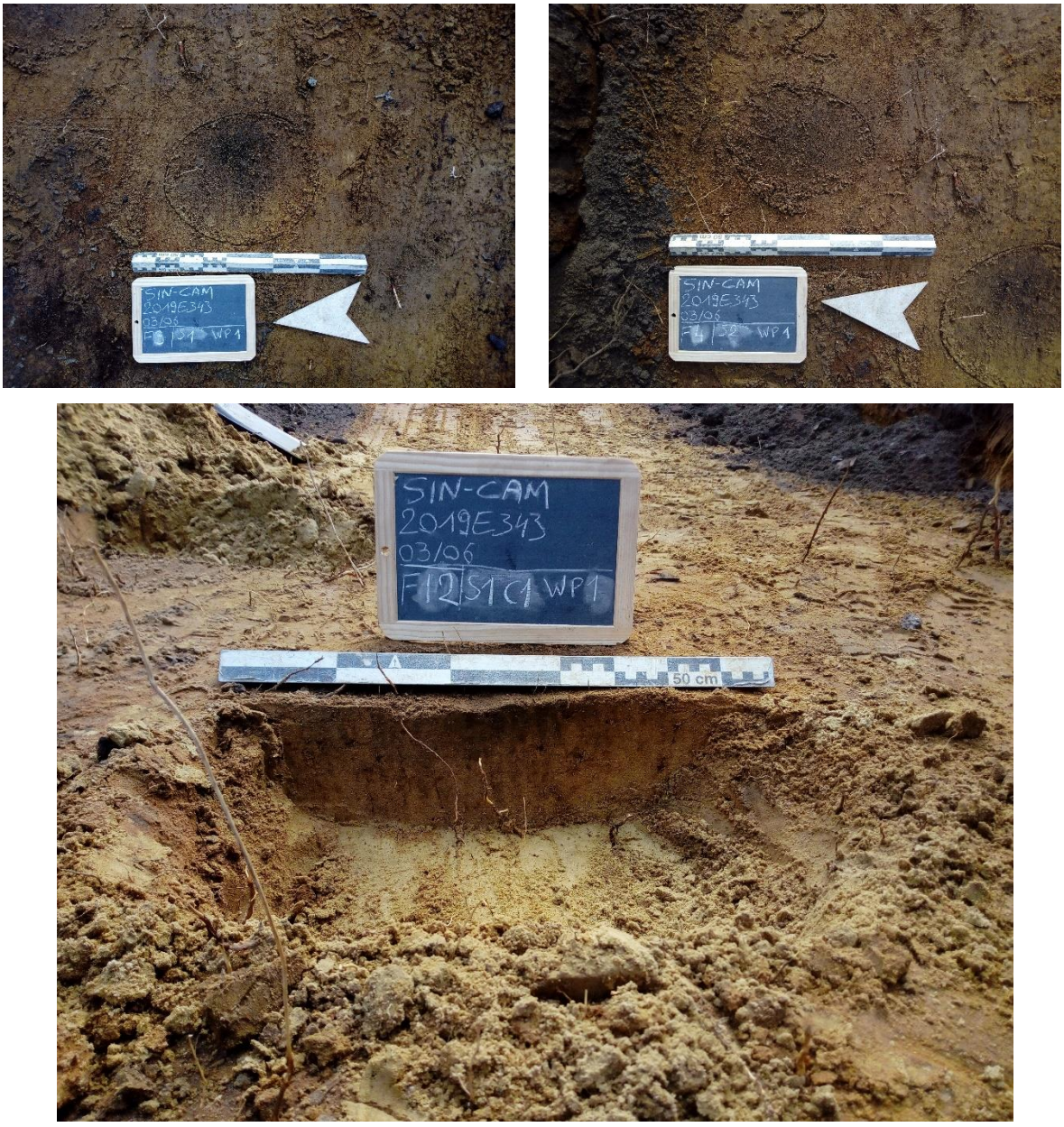
Figuur 11. Locaties uitgevoerd bodemprofielen.

3.2.1.3 Sporenbestand

Er werden in totaal in het veld slechts 7 sporen als antropogeen en archeologisch relevant geregistreerd. Daarnaast werden nog enkele sporen van biologische oorsprong opgetekend en een aanzienlijke hoeveelheid recente antropogene verstoring. De archeologisch relevante sporen betreffen 6 kuilen en 1 greppel. De greppel, 34cm breed, is smal en loopt van NO naar ZW door WP2. Door zijn bleke vulling en het feit dat de vulling in het sleufwandprofiel niet doorloopt in de Ap-laag, wijkt deze greppel aanzienlijk af van andere greppelsporen die als verstoring werden ingemeten.

Alle aangetroffen kuilen kenmerken zich door een grijsbruine vulling die naar het centrum toe donkerder wordt. 2 van de aangetroffen kuilen in WP 1, tevens de twee grootste, zijn eerder onregelmatig van vorm en vermoedelijk te determineren als afvalkuil. De andere 4 zijn meer circulair

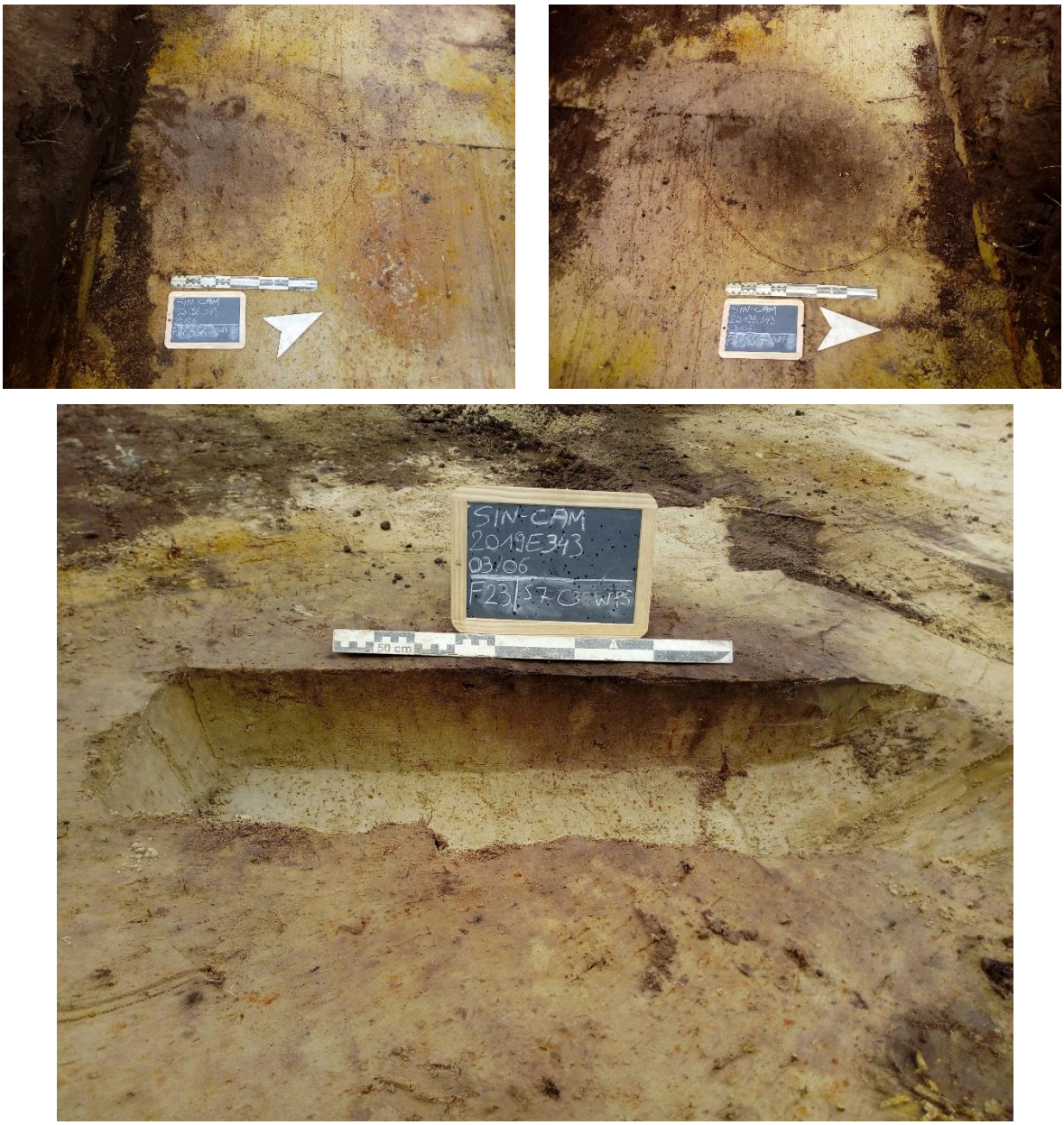
van vorm en neigen eerder naar een determinatie als paalkuil. Na couperen van 3 van deze sporen werd de determinatie als duidelijke paalkuil iets twijfelachtiger. De coupes toonden telkenmale een heel ondiep spoor zonder duidelijke structuur. Een paalkern kon niet worden vastgesteld en ook andere vondsten werden niet aangetroffen in de vulling. Een datering op basis van gidsartefacten is dus bijgevolg ook uitgesloten.

Figuur 12. Sporen 1 / 2 / CP 1

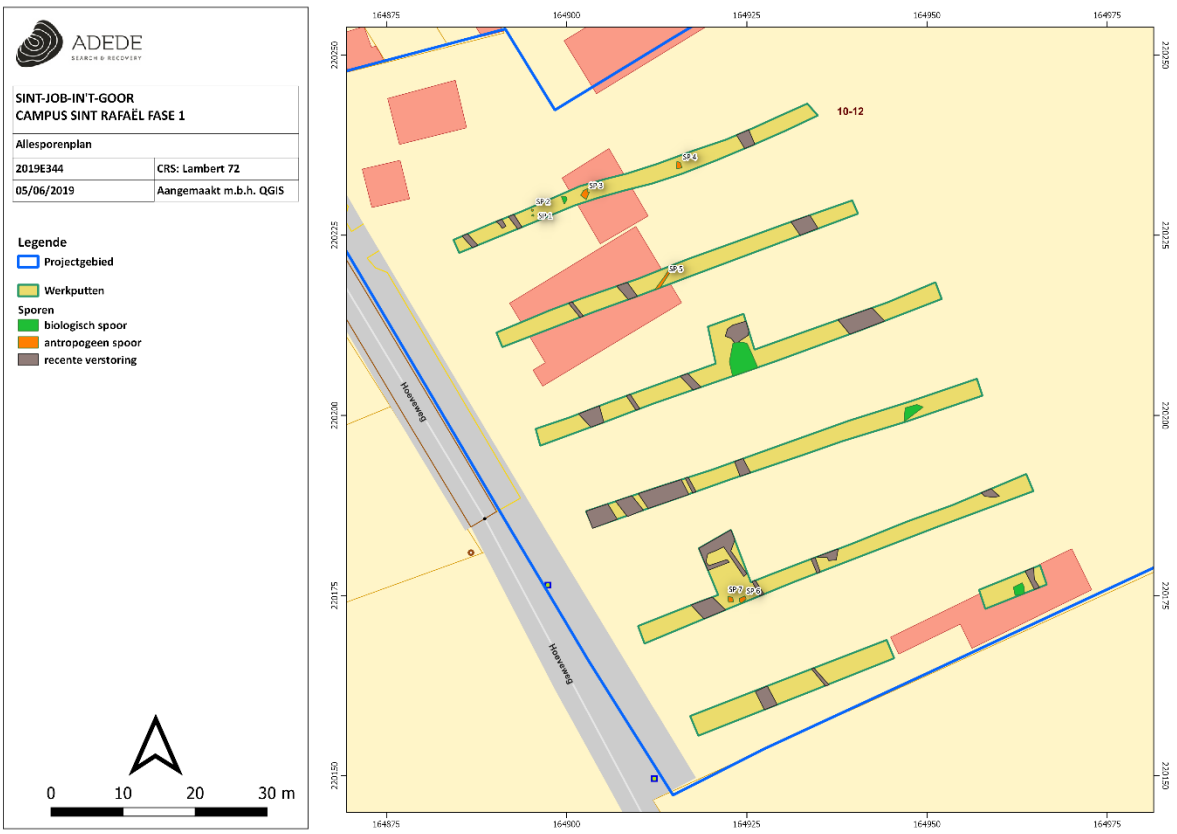

Figuur 13. Sporen 5 - greppel

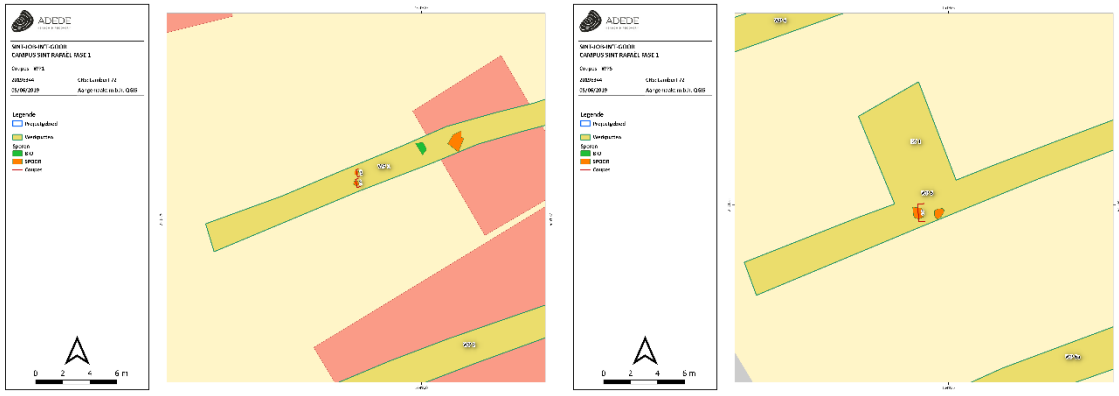

Figuur 14. Sporen 6 / 7 / CP 3.

Nadat alle sleuven werden uitgevoerd en gedocumenteerd, en er geen andere sporen werden vastgesteld, werd besloten om een kijkvenster t.h.v. WP3 en WP 5 te plaatsen, o.a. om te bepalen of er verdere kuilen konden worden aangetroffen. Dit was niet het geval.

Figuur 15: Overzicht Allesporenplan.

Figuur 16. Detail coupes

3.2.1.4 Datering en interpretatie

Binnen het onderzochte gebied werden geen archeologische sporen aangetroffen waarvoor op basis van vulling, stratigrafie of vondstenmateriaal een eensluidende determinatie of datering kon worden opgesteld.

Datering en interpretatie is bijgevolg niet aan de orde.

3.2.2 Assessment vondsten

In de loop van het proefsleuvenonderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.

3.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

3.2.4 Conservatie assessment

Niet van toepassing.

4 Besluit

4.1 Beantwoorden onderzoeksvragen

Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het landschappelijk bodemonderzoek?

De waargenomen horizonten waren een Ap-horizont, erg humusrijk, gevolgd door een lichtbeige C-horizont. Deze vaststelling komt niet overeen met het beeld dat werd verkregen door het in 2013 uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek. De Ap-laag blijkt nu veel dikker dan de toen vastgestelde A-horizont van ongeveer 30cm dik. Ook de toen aangetroffen B-horizont werd bijna nergens nog intact teruggevonden. Het lijkt er op dat in de periode tussen het bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek een deel van de bodemopbouw geroerd is geweest tot ongeveer in de top van de C-horizont

Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Zie hierboven

Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, wat is de aard en bewaringstoestand van deze sporen?. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Er zijn 7 antropogene, niet-recente sporen ontdekt in de loop van het proefsleuvenonderzoek. Dit waren 6 goed geconserveerde kuilen, waarvan 4 circulair van vorm. Coupes op drie van deze circulaire kuilsporen toonden aan dat het om erg oppervlakkige grondsporen gaat. Op basis van de coupes kan ook worden gesteld dat het waarschijnlijk niet om paalkuilen gaat. Daarnaast werd ook nog een greppel als vermoedelijk archeologisch

spoor geregistreerd.

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

n.v.t.

Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie of andere antropogene activiteiten?

Nee.

Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen,…) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

Nee.

Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?

Nee.

Wat is de relatie tussen de bodem en archeologische sporen?

De kans bestaat dat de aangetroffen sporen aan hun top verstoord zijn geraakt door recent bodemingrijpen en dat eventueel ooit aanwezige, erg oppervlakkige sporen hierdoor mogelijk verloren zijn gegaan.

Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Nee.

Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Vanwege het ontbreken van een archeologische site binnen het projectgebied, is deze vraag niet van toepassing.

Welke vraagstellingen zijn er voor vervolgonderzoek relevant?

Vanwege het ontbreken van een archeologische site binnen het projectgebied, is deze vraag niet van toepassing.

4.2 Besluit gespecialiseerd publiek

De tijdens het proefsleuvenonderzoek verzamelde data laten toe en degelijk onderbouwde conclusie te trekken wat betreft het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied.

De zeven geregistreerde bodemprofielen tonen aan dat de bodem recent verstoord is geraakt tot ongeveer net onder de grens van de B-horizont, her en der konden nog wat fragmentarische restanten ervan worden opgemerkt maar over het grootste deel van het terrein lijkt de B-horizont te zijn verdwenen. Vermoedelijk is hierbij ook een bovenste fractie van de C-laag vernield geraakt waardoor mogelijk erg oppervlakkige archeologische sporen ook verloren kunnen zijn gegaan.

De weinige aangetroffen niet-recente antropogene sporen betreffen één greppel die enkel in WP 2 kon worden vastgesteld, en 6 niet nader te definiëren of te dateren kuilen. Coupes op 3 van deze kuilen toonden aan dat het om erg ondiepe en structuurloze grondsporen gaat. Archeologische artefacten werden doorheen dit proefsleuvenonderzoek niet aangetroffen. Er kan dus worden gesteld dat zich binnen dit onderzoeksgebied maar weinig archeologisch relevante sporen bevinden en er geen gewag kan worden gemaakt van een archeologische site.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan worden gesteld dat de maximale kenniswinst die dit terrein te bieden heeft inmiddels grotendeels is bereikt. Verder onderzoek uitvoeren zou nog weinig archeologische meerwaarde opleveren en niet opwegen tegen de kosten van dergelijk vervolgonderzoek. Bijgevolg is ADEDE bvba van mening dat de volledigheid van het onderzoek is bereikt en adviseert het geen verder onderzoek. Het terrein kan zodus voor verdere ontwikkeling worden vrijgeven.

Let wel, deze vrijgave op basis van volledigheid van het onderzoek geldt enkel voor dat deel van het terrein dat onder fase 1 van het onderzoek valt. Voor fase 2 gelden nog steeds de bepalingen zoals die bij het bureauonderzoek in het PvM werden voorgesteld. Dat deel moet dus nog steeds onderworpen worden aan een proefsleuvenonderzoek.

4.3 Besluit breed publiek

Het onderzoeksgebied leverde tijdens het archeologisch vooronderzoek slechts een gering aantal sporen, en geen archeologisch relevante sporen op. Er was geen onderling verband en/of structuren te herkennen en een aanzienlijk deel van het onderzoeksgebied was tevens verstoord door de recente

bebouwing. Het potentieel tot kennisvermeerdering is hierdoor niet bestaand waardoor ADEDE bvba geen verder onderzoek aanbeveelt.

5 Bibliografie

Geschreven bronnen:
Bogemans F., 2005. Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaarblad 2-8 Meerle – Turnhout, Brussel.

Coolaerts S., Beerten K., 2006. Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, Kaartblad 16: Lier, Leuven.

De Coninck F., 1959. Bodemkaart van Belgie. Verklarende tekst bij het kaartblad, Brecht 16W, s.i.

Jacobs P., de Ceucelaire M., Stevens E., Verschuren M., 1993. Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiaire formations, Northwest Flanders, Belgium, Bulletin Société Belge de Géologie 102.

Kadaster, 1850-1864: Topografisch Militaire Kaart, kaartblad 56, Nationaal archief.4

Van Heymbeeck S., 2011. “Condor rapport 52: ‘De Leeuwerik’, Sint-Job-in-’t Goor, gemeente Brecht. Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven, S.I.

Internetbronnen:
http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten
http://www.geopunt.be/kaart
https://brecht.be/over-brecht/informatie/geschiedenis
http://www.ridevoorkempen.be/projectgen/landschap/brechtse-heide/2397
http://www.cai.onroerenderfgoed.be
http://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten
http://www.cartesius.com
http://www.ngi.be
http://belgica.kbr.be

6 Sporenlijst

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW (m)	Vorm	Kleur		Vulling	Inclusies		Interpretatie	Datering
			Lengte	Breedte	Diepte			K1	K2		I1	I2		
0001	1						rnd	lgr					paalspoor	
0002	1						rnd	lgr					paalspoor	
0003	1						rnd	lbr					kuil	
0004	1						orm	br					kuil	
0005	2						lin	lgr					greppel	
0006	5						rnd	lgr					kuil	
0007	5						ovl	gr					kuil	
0008														

7 Fotolijst

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind-richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	OZ	1		W	x			3/06/2019
0002	PR1	1		O		x	C op 82cm, Ap1 op 28cm	3/06/2019
0003	S1	1		O	x		kleur: lichtgrijs	3/06/2019
0004	S2	1		O	x		kleur: lichtgrijs	3/06/2019
0005	S3	1		O	x		kleur: lichtbruin	3/06/2019
0006	S4	1		ZO	x		kleur: bruin	3/06/2019
0007	S5	2		W	x		kleur: lichtgrijs	3/06/2019
0008	PR2	2		ZO		x	C op 1m	3/06/2019
0009	OZ	2		O	x			3/06/2019
0010	PR3	3		N		x	C op 50cm	3/06/2019
0011	OZ	3		O	x			3/06/2019
0012	C s1	1		O		x		3/06/2019
0013	C s2	1		W		x		3/06/2019
0014	PR4	4		ZO		x	C op 75cm	3/06/2019
0015	OZ	4		W	x			3/06/2019
0016	S6	5		W	x		kleur: lichtgrijs	3/06/2019
0017	S7	5		W	x		kleur: grijs	3/06/2019
0018	PR5	5		N		x	C op 90cm	3/06/2019
0019	OZ	5		W	x			3/06/2019
0020	OZ	6		W	x			3/06/2019
0021	PR6	6		N		x	C op 65cm	3/06/2019

0022	OZ	kv1		Z	x			3/06/2019
0023	C	5		NW		x		3/06/2019
0024	OZ	kv2		Z	x			3/06/2019
0025	PR7	3		Z	x			3/06/2019
0026								

8 Lijst van figuren

Figuur 1. Oorspronkelijk geplande proefsleuven. ....- 17 -
Figuur 2. Uitgevoerd proefsleuvenplan. ....- 18 -
Figuur 3. Uitgevoerd proefsleuvenplan detail....- 18 -
Figuur 4. Uitgevoerd proefsleuvenplan t.o.v. fasering ....- 19 -
Figuur 5. Selectie sleuven en kijkvensters....- 20 -
Figuur 6. TAW hoogtes maaiveld....- 21 -
Figuur 7. TAW hoogtes archeologisch vlak. ....- 22 -
Figuur 8. Bodemprofiel 1 in Werkput 1....- 23 -
Figuur 9. Bodemprofiel 5 in Werkput 5....- 24 -
Figuur 10. Bodemprofiel 7 in Werkput 4....- 24 -
Figuur 11. Locaties uitgevoerd bodemprofielen. ....- 25 -
Figuur 12. Sporen 1 / 2 / CP 1....- 26 -
Figuur 13. Sporen 5 - greppel ....- 27 -
Figuur 14. Sporen 6 / 7 / CP 3....- 28 -
Figuur 15: Overzicht Allesporenplan....- 29 -
Figuur 16. Detail coupes....- 29 -